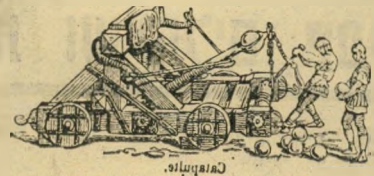

אנחנו נשגע את האמריקאים

האמריקאים לא יודעים מה לעשות איך תנו. אנחנו משגעים להם את השכל. ארבע שנים הם חיכו בסבלנות, עד שהמצרים תפסו שרק אמריקה יכולה להחזיר להם את סיני, תמורת תשלום, כמור בן. התשלום היה חידוש היחסים עם ארצות-הברית וצמצום השפעתה של ברית-המועצות באזור. בסדר. המצרים נכנעו, ואפילו התחילו לשלם מקדמות. שרים פרו-סובייטים, שהאשמו בנסיגת-הפיכה-כביכול נעצרו, רוג'רס התקבל באהבה — הכל היה מוכן לביצוע העסקה, ופתאום הישראלים הנחמדים התחילו להתחצף.

הם לא מוכנים לקבל את הצעת רוג'רס כלשונה. הם מוכנים עקרונית לסגת מי העלעה, אבל צעד אחד קטן, ומבלי להביט מתי ואם בכלל תבוא אחריו נסיגה נוספת. על שארם-אל-שייך והכביש המס' שר אותו לאילת בכלל אין מה לדבר. ראייתם חוצפה של עם עיקש ושלתטן? אמריקה מדברת אלינו בטובות, מעני קים, מטוסים — זה לא עוזר. היא מאיימת עלינו בכרונו ואמבר

א.א.א.א.א.

גו — אנחנו לא נבי הליים. לא תמרו אוי תנו בוול, אנחנו אוי רים. תמורת הצד הראשון בתוכנית הצי נסיגה אנחנו רוצים כך וכך. תמורת הצעד הצעד השני — כך וכן, ועל הצעד השלישי, נראה, עוד נדבר כשיגיע הזמן לזה.

לא רוצים? לא צריך! המצב כפי שהוא די מוצא חן בעינינו. מבחינתנו הוא יכול להימשך כך לצנח. לא רוצים לסגת מהשטחים — תעשו לנו משהו!

לא תשלחו לנו פאנטומים? לא רוצים לשמוע על הצעות ההסדר שלכם, ולא רוצים צים לראות את סיסקו. אין לנו זמן בשבילו.

מה תעשו לנו? תפקירו אותנו בידי הרוסים? ומה יהיה בבחירות? אתם חושבים שהיהודים ישתקו? הם יצביעו בשביל מי שיביטח לתמוך בישראל. חוץ מזה, מה ייצא לכם אם הרוסים טפו-טפו-טפו יכבשו את ישראל? אתם חושבים שזה יגביר את השפעתם במזרח התיכון? אתם לא יכולים להרשות לעצמכם להפיק קור אונתו. אתם מוכרחים לתמוך בנו. אין לכם ברירה. או בבקשה — בלי קונר צים: פאנטומים על השולחן! אחרת אנחנו לא אחראים בעד משהו.

אתם הרי יודעים שאנחנו קצת לא נור-מאליים. על מצדה שמעתם? את התרגיל שישמשו ראייתם בסרט של ססיל-ביי-דל-מיל? את הלהיט "תמות נפשי עם פלישתים", שסיים את מיצעד הפיוזונים

באשקלון, אתם מכירים? אז בבקשה — לא להרגיז אותנו, אם אתם לא רוצים שנשכך אותכם במלחמה אטומית עם ברית-המועצות, ואם אין לכם חשק שהחורבן שלנו יעיק על מצפונכם עד סוף הדורות. אז יאללה, בלי הרבה דיבורים! פאנטומים, או שאנחנו קופצים מהחלון.

אתם צריכים להבין דבר פשוט, אנחנו אומרים לאמריקאים. המטרות שלכם ושלנו אינן זהות. אתם מעוניינים להתפייס עם הערבים על חשבוננו. זה מובן. מבחינתכם — העסק משתלם, תעלה פתוחה, סילוק הרוסים מהאזור, נפטי-שמפט — יש לכם מספיק סיבות למכור אותנו. אנתנו גם מבינים שאין לכם שום חשק להישאר תקועים איתנו, כבעלי-הברית היחידים ש לכם במזרח התיכון. זה מתקבל על הדעת. אתם מוכנים לרפוק אותנו מדי פעם בי פעם, כשאתם עוברים בסביבה, אבל חתור כזה קאתולית — מה פתאום?! חסר חתי-נות יפות ועשירות באזור? כל דפיקה שלהן — שווה זהב.

ולנו. אנחנו אומרים, העסק הזה לא משתלם. היום הערבים מוכנים להיכנס איתכם למיטה תמורת נסיגה קלה, והבר-טחה לנסיגה יותר רצינית. מחר, כשני-סוג מכל השטחים, כי שתתרגלו לחיים הטובים במזרח התיכון, כשלא תוכלו לוותר על התענוגות שהערי-בים יספקו לכם — הם עלולים להעלות את המחיר ולבקש שתחזירו אותנו לגבר-לות החלוקה ובשלב הבא, מי יודע? אולי הם יבקשו שתקבלו שניים-שלושה מיליון מהגרים יהודים מהמזרח התיכון,

והסידור הזה, רבותי, לא כליכך מוצא חן בעינינו. אנחנו רוצים לתונה כדת וכדין. אנחנו לא נסכים לפלירטים שלכם עם הערבים. יש גבול למתירנות! אתם רוצים בללות במזרח התיכון? בבקשה. אבל — רק איתנו!

אז למה שעזרו לכם לחזר אחרי הערי-בים? למה שנתמוך ביוזמות השלום של-כם? זה לא משתלם לנו. אנחנו הרי מכירים אתכם. אתם תנצלו אותנו, ובסוף תורקו אותנו. זה לא כדאי. אם אתם לא רוצים להתחתן איתנו מרצון — נחתתן איתכם בכוח. אתם לא תשתחררו מאיתנו בקלות. יש לנו פטנטים, כמו שכבר רמזנו. אם הדיבורים, השיכנועים והחנדאלים לא יעזרו — אנחנו קופצים לנהר, ונראה אתכם לא מצילים אותנו. זה יעלה לכם ביוקר. אתם תצאו מהדעת מיסורי המצפון בלבד. ההיסטוריה לא תסלח לכם את הפשע הזה. אתם עוד תצטערו!

פגיעה בחוק בטחון המדינה. שכן לא צריך להיות מרגל-גאון כדי להשיג תוך שתי דקות את שמות ההרוגים. די לפתוח עתון ולקרוא את מודעות-האבל, שפורסמו בו יום אחרי האסון. אם עורכי העיתונים

המוות הוא עסק טוב

כבר מזמן רציני להגיד כמה מילים על העסק הנהדר הזה ששמו מודעות-אבל. כולנו מעקמים קצת את האף כשאנחנו שומעים על סופר, שהתעשר מעריכת אלבום לזכר הנופלים, או על מיזמוני ששירו על חובש, מפקד, או סתם חייל שנפל, הפך ללהיט. הסלידה שלנו אולי אינה מוזדקת, אבל אפשר להבין אותה. משונה שעד עכשיו לא שמעתי ולא קראתי דבר על התופעה המחליאה והנפוצה של התעשרות והפקת הנהא ממודעות-אבל. קודם כל נהנים מהעסק הזה העיתונים מודעת-אבל ממוצעת, עולה לאדם כ-120 ל"י במזומן (לפי 22 ל"י האינטש). שום עיתון אינו נוהג לתת הנחות בשטח זה, גם אם נושא המודעה הוא חייל שזכה במותו לצל"ש. המחיר עבור מודעה של השתתפות בצער ההורים השכולים, אשר בנם נפל בעת מילוי תפקידו, הוא כמו המחיר עבור מודעת תתונה או בר-מצווה. מבחינת העיתון, מסווגות כל המודעות האלה כמודעות "משפחתיות". לעומת זאת מודעה מיסחרית עולה למפרסם 13 וחצי ל"י האינטש, באשראי של כחצי שנה. הסיבות לכך, כפי שהסביר לי מירסומאי ותיק בשם לאקוניות (פשוטות: (א) מי שבא למסור מודעת-אבל, לא נוהג לעמוד על המקח. (ב) אדם המודיע על אביו שנפטר או בנו שנפל, נחשב למפרסם חדי-פעמי. זאת אומרת: אין להניח שהוא ימסור עוד מודעה כזו לעיתון, בגלל ההנחה שקיבל, או השרות האדיב שניתן לו. ומכיוון שכך צריך להוציא מהאיש את המכסימום.

האם מישוהו שאל פעם בקול רצם מה זכותם של התנים, של זוכי-המתים האלה, להפקיע מחירים ולהתעשר ממודעות-אבל? האם מישוהו שאל פעם למה בכלל מפרסמים עיתונים מודעות אבל? תגידו: זו אינפורמציה שהעיתון חייב לקרוא? שימסור את זה כאינפורמציה, שאחרי הכל, רק עבורה מוכן הקורא לשלם את דמי העיתון. ולמה שרק העיתונים יתעשרו ממודעות-אבל? למה שהרדיו לא יפרסם אותן תמורת תשלום? ולמה שתיאטרון, לפני המת המסך או בהפקה, לא ימסור לקהל מודעות-אבל תמורת תשלום המקובל בעיתונים? הרעיון לא פחות מועז ממש פירסום מודעות אבל ליד מודעות א.ב.ג., מוטורבונר, ונעלי מיקלונסקי. ועכשיו כמה מילים על האנשים המוסרים מודעות-אבל לפירסום. גם הם נהנים מהעסק. רבים מהם, למרבה הזוועה, מנצלים את ההודמנות כדי לפרסם את עסקיהם ומפעליהם. בצערו של חבר-כנסת אשר שילם את בנו משתתפים בין חיתר: הארנון למען המשפחה, מנכ"ל אוטוקרס, פירסום קורן בע"מ ו, הו, השטיחים" של מר אזוניה אשר.

במודעות אחרות, שפורסמו לפני שבוע, לזכר חיילים שניספו, מצאתי את המיפ"עלים הבאים: קופת מלווה וחסכון לעולי עיראק, חברות "ברזברין", "אמניר", "חוללה", "ספרה" (תעשיית נייר) ו, "שפיר" (תעשיית קרטון ונייר בע"מ). אני לא מבין איך אנשים אינם מתביישים לנצל אסון לפירסום מיפעליהם ומוצריהם. האם המיפעל לממתקים או לנרביים מביע את צערו, או האנשים שעומדים בראשם? למה שלא יפרסמו האנשים ההגונים האלה מודעות אישיות, גם אם מס'ההכנסה לא יכיר בזה כהוצאה לזכר פירסום?

אך אפילו הרעיון הפשוט הזה מעורר בי סלידה. אדם הרוצה להביע את צערו והשתתפותו באבל ישלח מיברק או יכתוב מכתב אישי (בכתב-יד, ולא על נייר החברה) למשפחה השכולה. ואם הוא מרגיש את עצמו קרוב וידיד למשפחה השכולה, יטריח את עצמו ויביע להם תנחומים בעל-פה. ההכרזה הראונית הזאת ברביע השתתפות בצערו של איש-ציבור, יש בה טעם לפגם, ומידה לא מעטה של התהדרות ופירסום אישי.

מודעת האבל היחידה שיש לה מקום, לדעתי, בעיתונות, היא זו אשר בה מודיעה המשפחה רבים על האסון שפקד אותה. מודעה כזו היא בבחינת אינפורמציה המכוונת לקרובים, ידידים ומכרים כדי שאלה, המבקשים להביע את השתתפותם באבל המשפחה, יוכלו לעשות זאת בטקסט, ומבלי לנצל את ההודמנות לפירסום אישי ולפירסום עסקיהם. ומודעה כזו חייבים העיתונים לפרסם, אם לא בתשלום סמלי, הרי לפחות לפי התעריף הנהוג לגבי מודעות מיסחריות. ניצל אסונה של משפחה לטחיטת מחירים מופקעים (שאין להם כל הצדקה אוביקטיבית) — זו שפלות ופשע, שאפילו אנשי המאפייה והעולם התחתון היו מתביישים בו. "העולם הזה", אגב, אינו מפרסם עקרונית מודעות-אבל.

חשובה לקוראים בעניין אביו

על התשפוכת האינפנטילית, אותה פירסם אבידן בעתון הנוער "להיטון", לא אגיב. התנגדתי לפירסום הרשימה שבבועון הזה בגלל רמתה העלובה, שאינה חורגת מ"קריאה בשמנת" של ילד מופרע. כדי לענות לו בלשונה ו, לקרוא לו "שמות", מבלי לנמק אותם. הייתי נאלץ, בסופו של דבר, להגיע ל"קאקא-פישה-תחת", ואת התענוג המופקק הזה אני רוצה למנוע מכס.

אגב, זו איננה הרשימה הראשונה של אבידן, שהיה לי "האומץ" לספול. ב"צפור הנפש" פסלתי לו לא אחת רשימות מת-הכמות, שבדו-הגותיות, שלא התאימו אפילו לרמת העתון הבלתי-רציני ההוא. כל זה לא שיידך, כמובן, ליופיו של אבידן. אני חושב שיש לו גוף משגע ואילו נחבקלה הצעתו של אורי אבני בכנסת בענין ההומוסקסואלים... מי יודע?... מי יודע אם הייתי יכול לעמוד מול קמיו הפסיים אותם ניסה אבידן למכור בסרטוטנונו "מיין". די! ובוה אני מורין את המים על הפרשה.

אני מסרב לרדת לרמתו האינפנטילי-אלית של מר אבידן, ולתרום על-ידי כך לפירסום סטונו החובבני-עד-כדי-שיעמם "מיין". היצירה המגוחכת שלו לא "הווי מנה לפטיבל קאן, בעוד שסרטים ישר-אליים אחרים נדחו, כפי שהוא טוען. הסרטון שלו התקבל בסך הכל בפטיבל "הבמאים" שם, וגם זה, אני חוזר ומכיר, ריו, בזכות העובדה שסרטונו נפסל כאן על-ידי הצנזורה. שום מברקים, אותם יסחוט אבידן ממנהלי הפטיבל, לא יעזרו לו.

לא טענתי בשום מקום שניהלתי שיחה פרטית עם אותו מנהל. את הדברים האלה שמעתי מפיו לא אחת, כאשר ניסה להטי-ביר לקהל למה הוקרנו שם יצירות-נפל, הדומות לפג הפילמאי שם אבידן. ואם לא די בכך, שמעו את הדברים האלה מפי המנהל שני ישראלים, אשר בשיחה פרי-טיב. כל סרט, הוא אמר, שנפסל בארץ מוצאו, ובעיקר סרט ראשון של במאי, מוקרן על ידינו. זה חלק ממדיניות פסי-טיבאל הבמאים.

יודעים את שמות החללים, אנחנו עלולים לפגוש את הוריהם ברחוב ולשאול בתום-לב מה שלום הבן שלהם. מה השובב כותב מהי צבא, מתי הוא יבוא לביקור, ומה התוכי-ניות שלו לעתיד.

התורים האומללים, אם הם רוצים להיות אורחים טובים וממושעים, חייבים להעי-מיד פנים כאילו דבר לא קרה שכן לספר את האמת למכרים, לידידים, לחנוני ול-דוור, שימשיך להביא מכתבים, הוא בבחי-נת גילוי סודות המדינה. מצב מבידן, מי יוכל להאשים אדם בחוסר טאקט ובגסות-רוח, אם יצליח למשפחה, ומבלי לדעת על האסון שקרה להם יבקש להודיע לבן (ההרוג) שהוא מוזמן לחתונה, או לאיזו מסיבה עליזה?

אם הנימוק הוא בטחוני, אם, נניח, שרר הבטחון אינו מעוניין ששמות ההרוגים יגיעו לידיעת האוייב משום הסכנה הכרוי-כה בכך לבטחון המדינה — כי או יש להאשים את עורכי העיתונים, את המיש-פחות השכולות, את קרוביהם ומכריהם, בעבירה חמורה על חוקי הצנזורה ובי-

מסחור' הצנזורה

אולי מישוהו מוכן להסביר לי למה ה-צנזורה לא התירה את פירסום שמותיהם של החללים באסון המסוק? העתונים, ש-פירסמו את הידיעה, לא הביאו שום ני-מוקים להחלטה תמוהה זו, וכמובן שלא טרחו להגיב עליה.

אני שובר לעצמי את הראש, ואני לא מצליח להעלות נימוק אחד שיצדיק נסיון מנוחך זה להעלים אינפורמציה מ-ידיעת הציבור. למראל זה ודאי לא עוזר. עד עכשיו נוהג היה לפרסם את שמותיהם של חיילים שנפלו בקרבות, ושניספו ב-אסונות, כמו אילת, דקר והתפוצצות ב-אילת, ופתאום מדיניות חדשה, המשאירה פתח לשאלות רבות. אולי היתה כאן חבלה? אולי המסוק הופל באש האוייב? אולי היו שם יותר מעשרה חיילים? אולי החיילים לא היו ישראלים? אולי היו אלה משקיפים אמריקאים? מי יודע מה קרה שם?

לו היו מפרסמים את שמות ההרוגים, לא היה מקום להשערות ספקולטיביות. שלא לדבר כבר על הסבל המיותר, ה-גרים להורים השכולים. מאחר ואנחנו לא